

BASIS VOOR BELEID

Met z'n allen aan de slag!

Participatie Sozawe-klienten

Onderzoek en Statistiek Groningen heeft als kernactiviteiten instrumentontwikkeling voor en uitvoering van beleidsgericht onderzoek, het toegankelijk maken van grote hoeveelheden data uit verschillende bronnen, gegevensanalyse, projectevaluatie en dienstverlening bij overheidsmarketing.

Met z'n allen aan de slag!

Participatie Sozawe-klienten

Klaas Kloosterman

Jelle Straatsma

Participatie Sozawe-klanten

Inhoud

Samenvatting en conclusies	7
1. Inleiding	11
2. Methodiek	13
2.1 Respons	14
2.2 Weging	14
3. Beschrijving populatie uitkeringsgerechtigden en controlegroep	15
3.1 Etniciteit	15
3.2 Huishoudsamenstelling	16
3.3 Opleidingsniveau	18
4. Resultaten	19
4.1 In hoeverre doen mensen aan maatschappelijke participatie?	19
4.2 Hoeveel tijd besteden mensen aan participatie?	24
4.3 Willen mensen die al actief zijn, nog meer participeren?	25
4.4 Als mensen (nog) meer willen doen, wat is daarvoor dan de reden?	26
4.5 Welke redenen hebben mensen die al maatschappelijk actief zijn, om niet (nog) meer te doen?	27
4.6 Willen mensen die nog niet maatschappelijk actief zijn, dit in de toekomst mogelijk wel worden?	28
4.7 Waarom willen mensen in de toekomst wel maatschappelijk actief worden?	30
4.8 Redenen om niet maatschappelijk actief te worden.	30
4.9 Wat zijn eventuele hindernissen bij het maatschappelijk actief zijn?	31

Participatie Sozawe-klanten

Samenvatting en conclusies

De uitspraken die hieronder worden gedaan over bijstandsgerechtigden, hebben betrekking op die groep in de bijstand aan wie geen actieve dienstverlening (re-integratie) wordt aangeboden.

Iets meer dan de helft van de bijstandsgerechtigden is al maatschappelijk actief. Van die groep wil een kwart nog wel (iets) meer doen.

Bijstandsgerechtigden zijn vaker maatschappelijk actief dan niet-bijstandsgerechtigden (respectievelijk 54 procent om 47 procent).

Ongeveer een kwart van de bijstandsgerechtigden in ons onderzoek is nog niet maatschappelijk actief, maar zou dat wel graag willen zijn.

Ook ongeveer een kwart van de bijstandsgerechtigden in ons onderzoek is nog niet maatschappelijk actief en heeft op dat vlak ook geen ambities. Dat heeft vooral te maken met het feit dat zij daar lichamelijk of psychisch minder toe in staat zijn.

Dus: ruim 50 procent van de bijstandsgerechtigden is al actief, iets minder dan een kwart nog niet, maar wil dit wel en nog eens een kwart is nog niet maatschappelijk actief en wil (kan) dit eigenlijk ook niet.

Binnen de onderzoekspopulatie, die bestaat uit personen tussen de 27 en 65 jaar, geldt dat ouderen gemiddeld genomen meer participeren.

Van de autochtone bijstandsgerechtigden zegt 58 procent maatschappelijk actief te zijn. Bij allochtone groepen ligt dit percentage rond de 43.

In het geval van bijstandsgerechtigden geldt dat vrouwen (58 procent) vaker maatschappelijk actief zijn dan mannen (49 procent).

Alleenwonenden in de bijstand zijn vaker maatschappelijk actief dan de andere typen huishoudens met een bijstandsuitkering. Samenwonenden met kinderen participeren het minst.

Mantelzorg is gemiddeld genomen een tijdsintensieve maatschappelijke activiteit; dit geldt in mindere mate voor andere vormen van participatie, zoals het helpen bij activiteiten in de buurt.

Van de bijstandsgerechtigden die al maatschappelijk actief zijn, wil 25 procent nog wel meer doen. Bij de controlegroep zonder een bijstandsuitkering is dit 10 procent.

Bijstandsgerechtigden die wel meer zouden willen participeren, geven relatief vaak als reden op dat ze het leuk vinden en nuttig voor zichzelf.

Bijstandsgerechtigden die niet nog meer tijd willen steken in het maatschappelijk actief zijn, geven daarvoor vooral aan dat ze al genoeg doen, er geen tijd voor hebben of daar lichamelijk of geestelijk niet toe in staat zijn.

Mensen die nu nog niet actief zijn, maar dat eigenlijk wel willen, geven als reden hiervoor op, dat het hen leuk lijkt, nuttig voor zichzelf, maar vooral goed voor de samenleving.

Bijstandsgerechtigden die nog niet maatschappelijk actief zijn, geven daarvoor een aantal redenen op. De belangrijkste zijn dat ze op zoek zijn naar een baan of (nog vaker) dat ze daar lichamelijke en/of psychische problemen mee hebben.

Van de respondenten geeft respectievelijk 56 procent (bijstandsgerechtigden) en 73 procent (niet-bijstandsgerechtigden) aan geen probleem te hebben met werk en/of maatschappelijke participatie. Het verschil tussen beide groepen komt vooral doordat bijstandsgerechtigden vaker aangeven last te hebben van lichamelijke en/of geestelijke beperkingen.

Conclusies

Een groot deel van het klantenbestand van SOZawe aan wie geen actieve dienstverlening (re-integratie) wordt aangeboden, is al maatschappelijk actief.

Van deze groep wil een deel best nog wel meer doen. Ook bijna de helft van de klanten die nog niet maatschappelijk actief zijn, zou dit wel graag willen.

In dit onderzoek richten wij ons op bijstandsgerechtigden aan wie geen actieve (re-integratie) dienstverlening wordt aangeboden, ongeveer 6.150 personen (schatting van de omvang van niet direct bemiddelbare klanten, voorjaar 2013).

Een kwart van deze groep (ruim 1.500 personen) is nog niet actief, maar zou dit wel willen. Daarbij is het wel van belang rekening te houden met de geringe lichamelijke en psychische belastbaarheid bij een deel van deze groep.

Ongeveer eenderde van de bijstandsgerechtigden die maatschappelijk actief zijn, verleent vooral mantelzorg. Dit kost deze groep meer tijd dan de groepen die vooral op een andere manier participeren.

Een deel van de bijstandsgerechtigden heeft problemen met werk of maatschappelijke participatie. Desondanks houdt een gedeelte van deze groep zich toch bezig met bijvoorbeeld vrijwilligerswerk. Dit geeft hoop voor andere mensen die eigenlijk ook willen participeren, maar op dit moment worden tegengehouden door hun gezondheid of door andere problemen.

Participatie Sozawe-klanten

1. Inleiding

Met de komst van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en meerdere decentralisaties, zoals die van de AWBZ, is het belang van maatschappelijke participatie weer meer op de voorgrond komen te staan. Andere ontwikkelingen, zoals een toenemende werkloosheid en bezuinigingen op re-integratiebudgetten, zorgen ervoor dat dit belang nog eens extra wordt onderstreept. De verwachting is dat er voor een grote groep mensen met een bijstandsuitkering de komende tijd weinig perspectief is op betaald werk. Aan de andere kant is er wel degelijk behoefte aan de inzet van de talenten en kwaliteiten binnen deze groep om de maatschappelijke effecten van nieuwe wetgeving, reorganisaties en bezuinigingen op te vangen.

De gemeente Groningen wil daarom graag zicht krijgen op de mate van maatschappelijke participatie bij burgers die een bijstandsuitkering ontvangen en weinig perspectief op betaald werk hebben. Maatschappelijke participatie wordt daarbij opgevat als *'alle activiteiten buiten de privésfeer en de economie, ofwel het betaalde werk'* (Sociaal en Cultureel Planbureau).

Het SCP onderscheidt daarbij een smalle en een brede definitie van maatschappelijke participatie. Volgens de brede opvatting vallen ook het gebruik van voorzieningen (bibliotheekgebruik, museumbezoek) en activiteiten in eigen kring (informele hulp, mantelzorg) onder maatschappelijke participatie.

De eis in dit onderzoek is dat er een intentie is om iets voor anderen of de samenleving te doen. Sportbeoefening en kerkbezoek tellen dan niet mee, maar mantelzorg wordt wel meegerekend. In overleg met de opdrachtgever onderscheiden we in dit onderzoek vier vormen van maatschappelijke participatie.

- Vrijwilligerswerk met (onkosten-)vergoeding
- Vrijwilligerswerk zonder (onkosten-)vergoeding
- Zorg voor chronisch zieken, gehandicapten en hulpbehoevenden binnen de familie- of vriendenkring (mantelzorg)
- Participatiebanen

Het doel van dit onderzoek is het verkrijgen van een overzicht van de mate en soort van participatie van dat deel van het klantenbestand van SOZawe aan wie geen actieve (re-integratie) dienstverlening wordt aangeboden. Die participatie wordt vergeleken met die van burgers uit de gemeente Groningen die geen bijstandsuitkering hebben. Voor zowel bijstandsgerechtigden als mensen zonder bijstandsuitkering focussen we ons op de leeftijdscategorie 27 tot 65 jaar. Voor uitkeringsgerechtigden onder de 27 wordt verwacht dat ze zich vooral op scholing en betaald werk richten.

Participatie Sozawe-klanten

In dit onderzoek worden de begrippen 'maatschappelijk actief' en '(maatschappelijke) participatie' door elkaar gebruikt. We bedoelen daar in dit verband hetzelfde mee: namelijk het verrichten van vrijwilligerswerk, mantelzorg of actief zijn in een participatiebaan. Er zijn natuurlijk ook combinaties mogelijk, bijvoorbeeld iemand die én mantelzorger én vrijwilliger is.

2. Methodiek

In dit onderzoek hebben we te maken met een onderzoekspopulatie die is onder te verdelen in twee groepen: bijstandsgerechtigden en niet-bijstandsgerechtigden.

Bijstandsgerechtigden

De groep bijstandsgerechtigden is klant van de dienst SOZAWE van de gemeente Groningen. We richten ons op de groep bijstandsgerechtigden binnen de gemeente die niet direct bemiddelbaar is naar de arbeidsmarkt en van wie verwacht wordt dat dit op korte termijn ook niet het geval zal zijn.

Concreet betekent dit dat deze groep:

- 27 jaar of ouder is;
- een WWB-uitkering ontvangt;
- en aan wie geen actieve (re-integratie) dienstverlening wordt aangeboden.

We hebben drie methoden gebruikt om de groep bijstandsgerechtigden voor het onderzoek te benaderen:

- een internetenquête;
- een telefonische enquête;
- een enquête, afgenomen tijdens een huisbezoek.

De reden om drie verschillende manieren van gegevens verzamelen te hanteren, is de verwachting dat deze drie benaderingen verschillende types respondenten zullen opleveren. Mensen die meer participeren, zullen waarschijnlijk eerder meedoen aan een internetenquête dan mensen die dit minder doen. De verwachting is dat dit effect een kleinere rol zal spelen als mensen worden gebeld, omdat de sociale druk om mee werken aan de enquête dan groter zal zijn. We verwachten dat de sociale druk om mee te werken bij een face-to-face-enquête het hoogst is.

Niet bijstandsgerechtigden

De groep niet-bijstandsgerechtigden (1.000 personen d.m.v. een steekproef getrokken uit de gemeentelijke basisadministratie, GBA) is geen klant van SOZAWE. Deze groep hebben we gevraagd om de enquête via internet in te vullen. De respons van deze 'contolegroep', ook in de leeftijd tussen 27 en 65 jaar, vergelijken we met de respons van de bijstandsgerechtigden.

2.1 Respons

Om met een voldoende mate van zekerheid een uitspraak te kunnen doen over hoe gedrag en intenties binnen een populatie zijn verdeeld, is een bepaalde (te berekenen) respons nodig. Bij een populatie van 6.150 (zoals in dit onderzoek) is een respons van minimaal 350 personen nodig. Onze verwachting was dat het responspercentage ruim 10 procent zou zijn en daarom hebben we een steekproef genomen van 3.000 personen.

Onze strategie was de volgende: op het moment dat 200 personen op de internetenquête hadden gereageerd, is ons telefoonteam gestart met bellen binnen de groep uit de steekproef die nog niet had gereageerd. Dit om 100 telefonische enquêtes binnen te halen. Daarna zijn medewerkers van O&S Groningen op huisbezoek gegaan om nog vijftig enquêtes mondeling af te nemen. Dit alles om de benodigde respons van 350 te halen. De daadwerkelijke totaalrespons bij deze groep bedroeg 415 personen, veertien procent (zie tabel 1). De respons binnen de controlegroep (steekproef GBA) bedraagt zestien procent (158 personen).

2.2 Weging

Om te corrigeren voor de verschillen in respons bij de bijstandsgerechtigden (internet, telefonisch en huisbezoek) hebben we een weging toegepast. Dit betekent dat de 50 respondenten die we via de face-to-facemethodiek hebben benaderd, een 'gelijk gewicht in de schaal leggen' als de respondenten die we hebben gebeld (105) en als degenen die via internet de vragen hebben beantwoord (260). Alle personen uit beide steekproeven hebben we schriftelijk uitgenodigd om deel te nemen aan het onderzoek. Bij de telefonische enquête hebben we dezelfde vragenlijst gebruikt als bij de internetenquête. Bij de face-to-face-enquête heeft een medewerker van O&S Groningen de potentiële respondenten thuis bezocht. Ook zij kregen dezelfde vragen voorgelegd. Een en ander ziet u samengevat in tabel 1.

Tabel 1: Respondenten, verdeeld naar methode van gegevensverzameling.

Groep	Methode	Response
Bijstandsgerechtigden	Internet	260
	Telefoon	105
	Face-to-face	50
Subtotaal		415
Controlegroep (steekproef uit GBA)	Internet	158
Totaal		573

3. Beschrijving populatie uitkeringsgerechtigden en controlegroep

Bij zowel de uitkeringsgerechtigden als de niet-uitkeringsgerechtigden hebben we te maken met twee soorten achtergrondvariabelen, te weten:

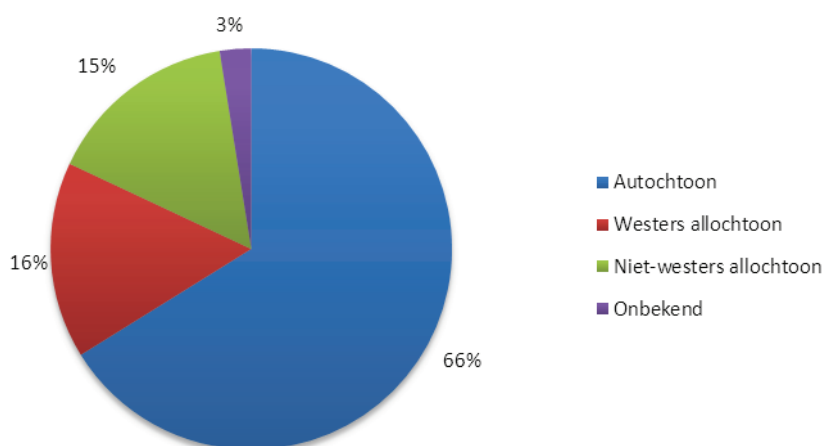
- 'Onveranderbare' achtergrondvariabelen (geslacht, leeftijd en etniciteit)
- Semipermanente achtergrondvariabelen (huishoudsamenstelling en opleidingsniveau).

Er zit weinig verschil tussen de bijstandsgerechtigden en de niet-bijstandsgerechtigden (controlegroep), als het gaat om geslacht en leeftijd. Dit betekent dat personen met een bijstandsuitkering niet ouder/jonger zijn of vaker man of vrouw dan mensen zonder uitkering. Beide groepen verschillen wel als het gaat om etniciteit, huishoudsamenstelling en opleidingsniveau.

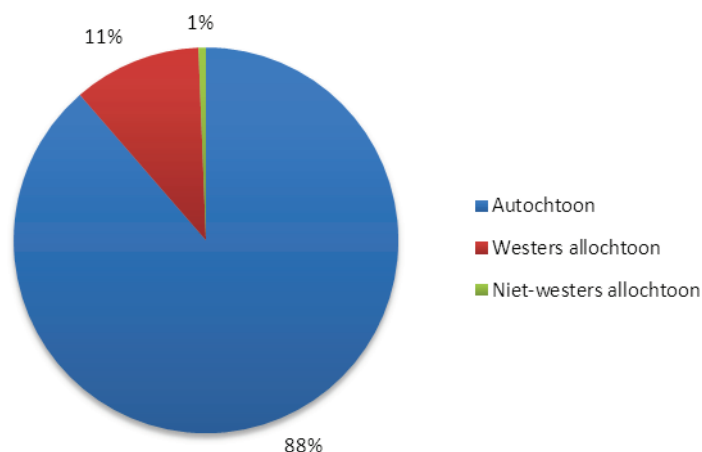
3.1 Etniciteit

Onder bijstandsgerechtigden komen we meer mensen tegen met een niet-Nederlandse achtergrond dan bij niet-bijstandsgerechtigden. Vijftien procent van de bijstandsgerechtigden is niet-westers allochtoon, in de controlegroep is dit slechts een procent. Het verschil in westerse allochtonen bij beide groepen is kleiner: zestien om elf procent. De verschillende percentages ziet u weergegeven in de figuren 1 en 2.

Figuur 1: Etniciteit bijstandsgerechtigden.

Figuur 2: Etniciteit niet-bijstandsgerechtigden (contolegroep).

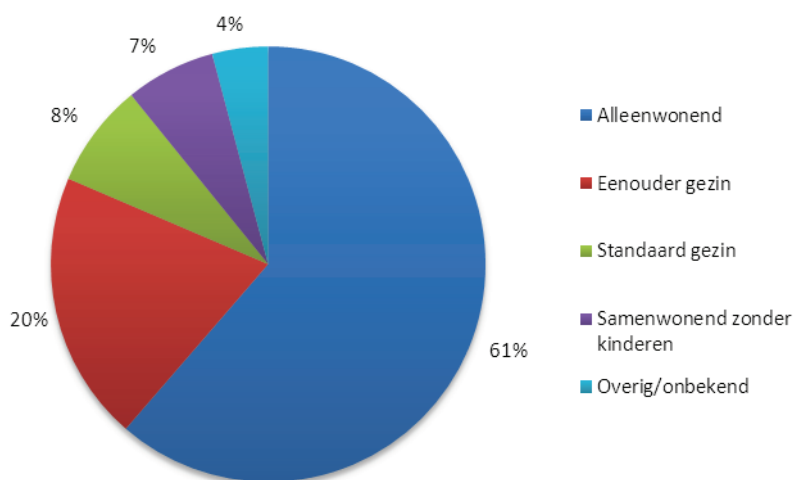

3.2 Huishoudsamenstelling

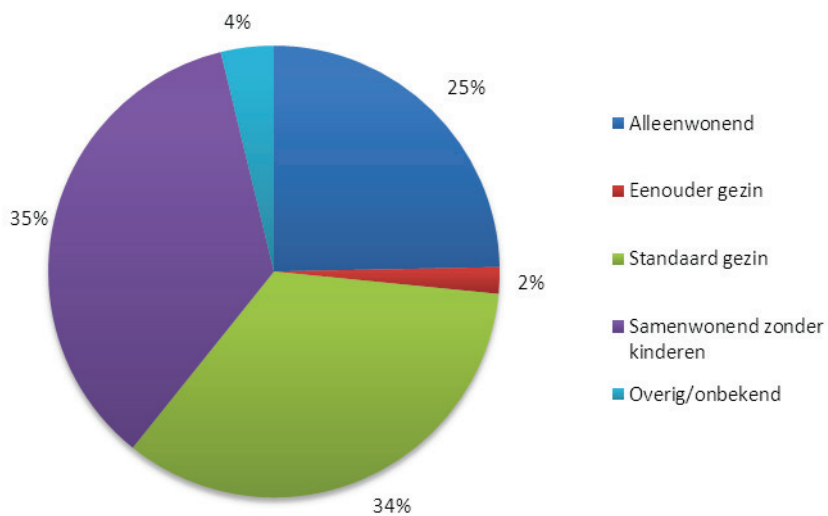
Ook met betrekking tot de huishoudsamenstelling verschillen beide groepen. In figuur 3 is de huishoudsamenstelling van de bijstandsgerechtigden te zien. Meer dan de helft van hen is alleenwonend. Eenoudergezinnen vormen met twintig procent een andere grote groep. Voor de niet-bijstandsgerechtigden ligt dit duidelijk anders. Hier zien we veel vaker samenwonenden, met of zonder kinderen (figuur 4). Een kwart van de niet-bijstandsgerechtigden is alleenwonend. Eenoudergezinnen komen met twee procent niet veel voor. Bij de uitkeringsgerechtigden zijn het er tien keer zoveel.

Figuur 3: Huishoudsamenstelling bijstandsgerechtigden.

Figuur 4: Huishoudsamenstelling niet-bijstandsgerechtigden.

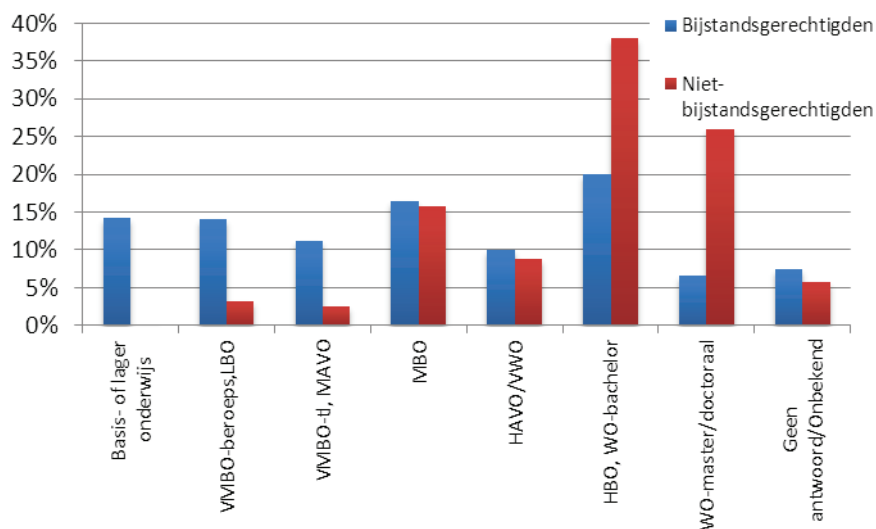
3.3 Opleidingsniveau

In figuur 5 wordt het opleidingsniveau getoond. De verschillen binnen beide groepen zijn groot: niet-bijstandsgerechtigden zijn gemiddeld veel hoger opgeleid dan bijstandsgerechtigden.

Achtentwintig procent van de bijstandsgerechtigden heeft als hoogste opleiding lagere school, VMBO-beroeps, LBO. Bij de controlegroep is deze groep met drie procent aanzienlijk kleiner.

Vierenzestig procent van de niet-bijstandsgerechtigden heeft een HBO-opleiding of hoger. Voor bijstandsgerechtigden is dit ongeveer een kwart.

Figuur 5: Opleidingsniveau in percentages.

4. Resultaten

In dit hoofdstuk presenteren we de uitkomsten van de enquête. Daarbij vergelijken we de bijstandsgerechtigden steeds met een overeenkomstige groep burgers (controlegroep) uit de stad die geen bijstand ontvangt.

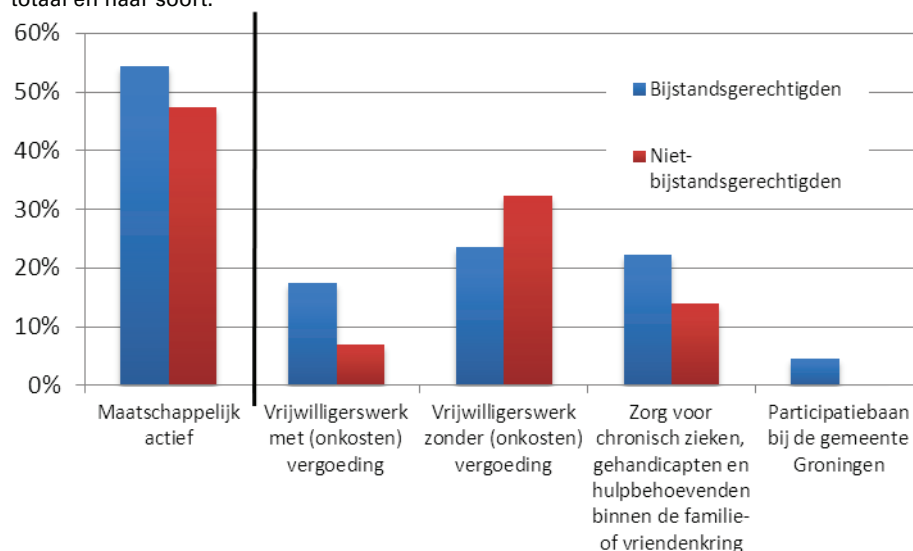
4.1 In hoeverre doen mensen aan maatschappelijke participatie?

Bijstandsgerechtigden participeren meer dan niet-bijstandsgerechtigden, dit is te zien in figuur 6. Vierenvijftig procent van de bijstandsgerechtigden en zevenenveertig procent van de niet-bijstandsgerechtigden is op minimaal één manier maatschappelijk actief. In de figuur is ook te zien welk soort activiteit het dan vooral betreft. Vrijwilligerswerk zonder (onkosten-)vergoeding komt het meest voor.

Bijstandsgerechtigden doen vaker vrijwilligerswerk met (onkosten-)vergoeding dan niet-bijstandsgerechtigden. Ook doen ze vaker aan mantelzorg (zorg voor chronisch zieken, gehandicapten en hulpbehoevenden binnen de familie- of vriendenkring). Een participatiebaan bij de gemeente komt onder onze respondenten relatief weinig voor.

Als we de percentages van de verschillende vormen van participatie bij elkaar optellen, komen de totaalpercentages boven de honderd uit. Dit kan worden verklaard doordat sommige mensen op meerdere manieren participeren.

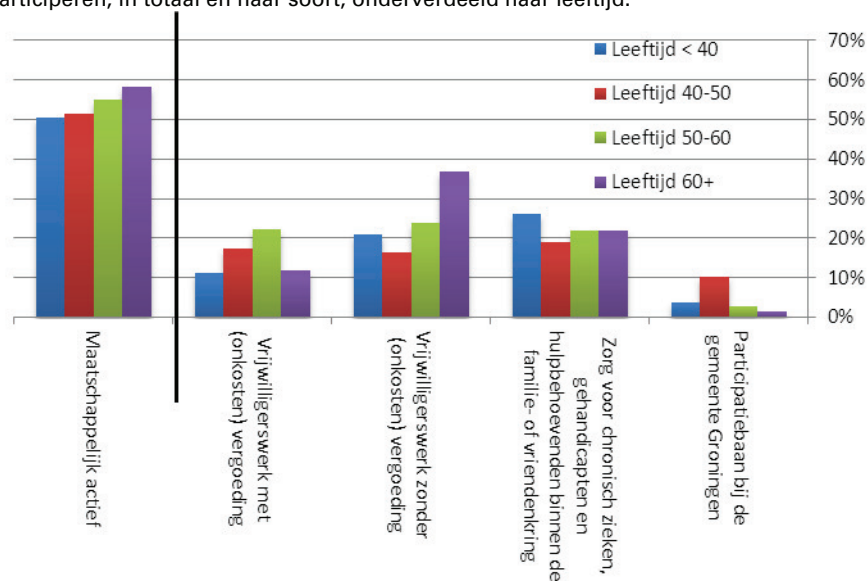
Figuur 6: Percentage respondenten dat aangeeft maatschappelijk te participeren: in totaal en naar soort.

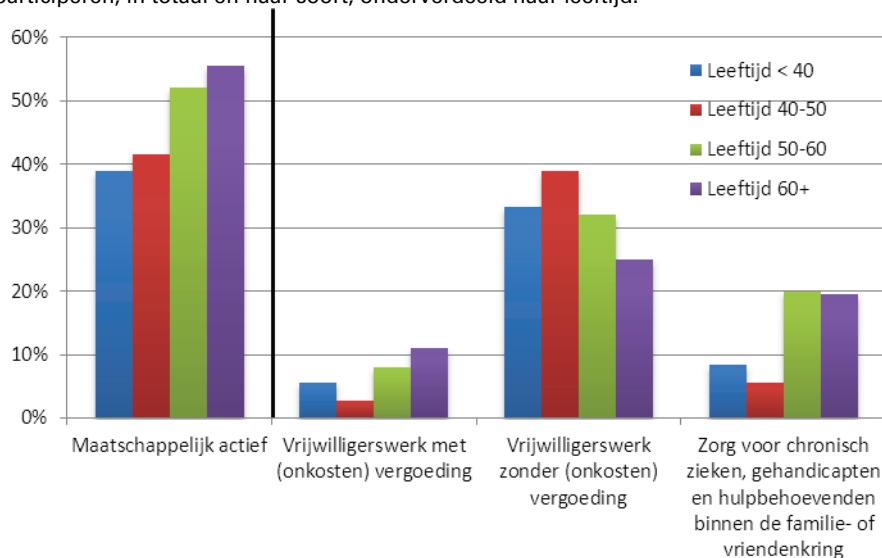
Leeftijd

In figuur 7 hebben we de bijstandsgerechtigden onderverdeeld naar leeftijd. Hier is te zien dat de oudere groepen iets meer participeren. Dit geldt ook voor de niet-bijstandsgerechtigden, zie figuur 8.

Figuur 7: Percentage bijstandsgerechtigden dat aangeeft maatschappelijk te participeren, in totaal en naar soort, onderverdeeld naar leeftijd.

Figuur 8: Percentage niet-bijstandsgerechtigden dat aangeeft maatschappelijk te participeren, in totaal en naar soort, onderverdeeld naar leeftijd.

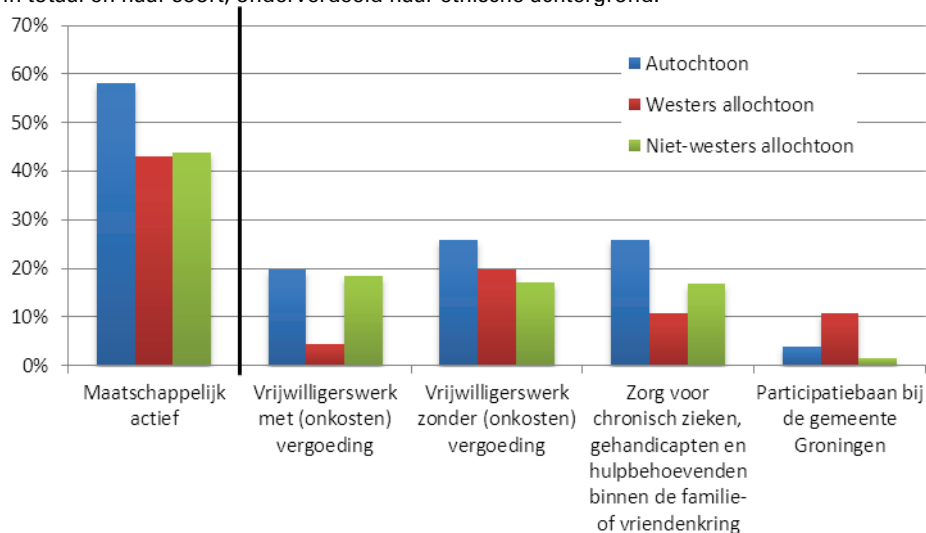
Als we kijken naar de verschillende vormen van maatschappelijke participatie in figuur 8, dan zien we dat respondenten in de leeftijd van 50 tot 60 jaar vaker vrijwilligerswerk doen zonder (onkosten-)vergoeding dan mensen van 60 jaar of ouder. Ze zorgen ook (iets) vaker voor zieken, gehandicapten en hulpbehoevenden binnen de familie- en vriendenkring. In zijn totaliteit ('Maatschappelijk actief') scoort de leeftijdscategorie 50-60 juist lager dan de 60-plussers. Dit komt doordat het **aantal respondenten** tussen de 50 en 60 jaar dat participeert, weliswaar iets lager ligt, maar deze respondenten participeren dan wel op **meerdere terreinen**.

Etnische achtergrond

In figuur 9 hebben we de respondenten met een bijstandsuitkering verdeeld naar etniciteit. Achtenvijftig procent van de autochtone respondenten geeft aan op tenminste één manier maatschappelijk actief te zijn. Voor westerse allochtonen en niet-westerse allochtonen is dit respectievelijk drie- en vierenvestig procent.

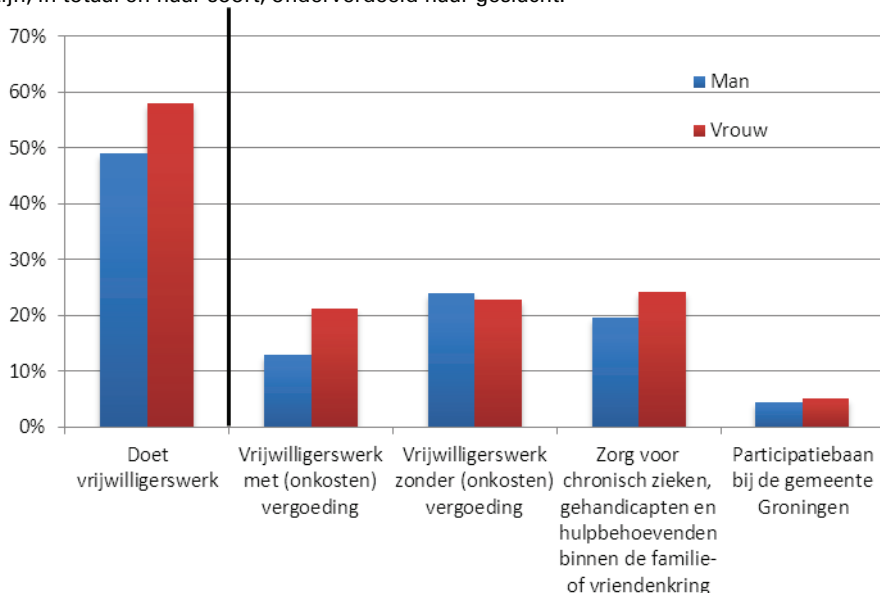
Participatie Sozawe-klanten

Figuur 9: Percentage bijstandsgerechtigden dat aangeeft maatschappelijk actief te zijn, in totaal en naar soort, onderverdeeld naar etnische achtergrond.

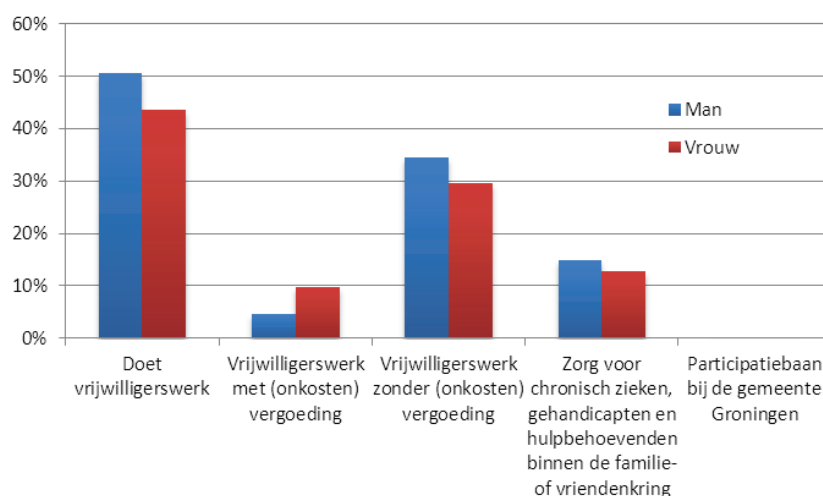
In figuur 10 hebben we de bijstandsgerechtigden onderverdeeld naar geslacht. Vrouwen (achtenvijftig procent) geven aan dat ze vaker maatschappelijk actief zijn dan mannen (negenenveertig procent).

Figuur 10: Percentage bijstandsgerechtigden dat aangeeft maatschappelijk actief te zijn, in totaal en naar soort, onderverdeeld naar geslacht.

In figuur 11 hebben we de niet-bijstandsgerechtigden onderverdeeld naar geslacht. Opvallend in vergelijking met figuur 10 is, dat bij de niet-bijstandsgerechtigden mannen over het algemeen iets meer maatschappelijk actief zijn.

Figuur 11 Percentage niet-bijstandsgerechtigden dat aangeeft maatschappelijk actief te zijn, in totaal en naar soort, onderverdeeld naar geslacht.

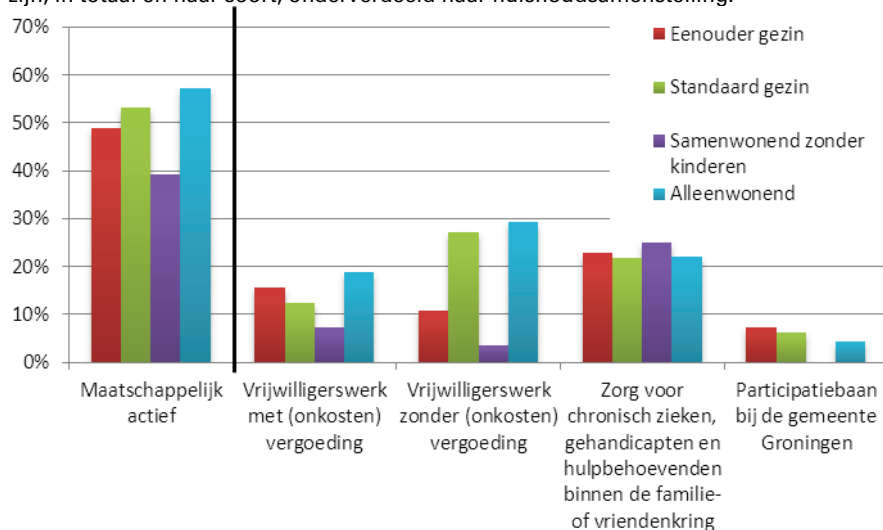
Huishouden

In figuur 12 zien we dat alleenwonende bijstandsgerechtigden het vaakst maatschappelijk actief zijn: achtenvijftig procent. Samenwonenden zonder kinderen het minst.

Een mogelijke verklaring hiervoor is dat alleenwonenden vaker maatschappelijk actief zijn om zo sociale contacten op te bouwen. Mensen met kinderen doen misschien vaker vrijwilligerswerk, omdat ze hier vaker voor worden gevraagd, op scholen en verenigingen waarvan hun kinderen lid zijn.

Deze hypothese wordt ondersteund als we kijken naar de soorten participatie. In het vrijwilligerswerk met of zonder onkostenvergoeding komen we veel alleenwonenden tegen. Bij mantelzorg, iets waar mensen vaak niet voor kiezen, is er geen duidelijk verschil met de andere typen huishouden.

Figuur 12: Percentage bijstandsgerechtigden dat aangeeft maatschappelijk actief te zijn, in totaal en naar soort, onderverdeeld naar huishoudsamenstelling.

4.2 Hoeveel tijd besteden mensen aan participatie?

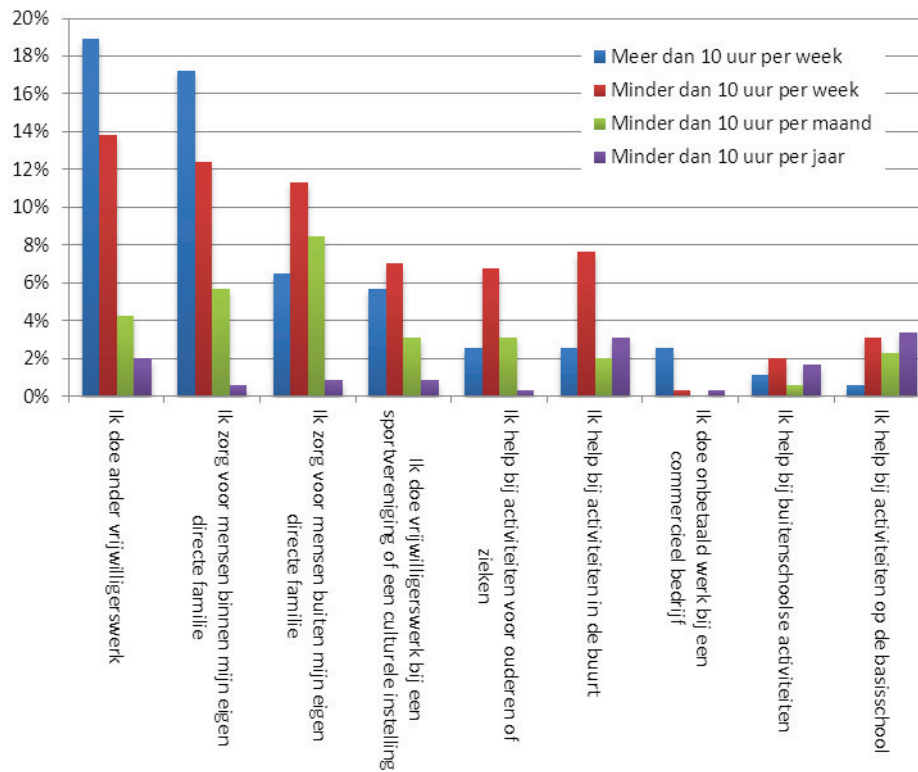
We hebben de respondenten ook specifiek gevraagd naar de manier waarop ze maatschappelijk actief zijn. Zetten ze zich in voor de school van hun kinderen, voor een sportvereniging of zorgen ze vooral voor anderen binnen of buiten de eigen familiekring? Een overzicht is te vinden in figuur 13. We hebben ook gekeken hoeveel tijd zij gemiddeld aan deze activiteiten besteden. Daarbij is het opvallend dat de meeste activiteiten niet in een van de door ons vooraf bepaalde categorieën passen.

Veel respondenten zeggen aan mantelzorg te doen. Daar wordt relatief ook veel tijd aan besteed.

Bij de meeste vormen van participatie is de groep die daar minder dan 10 uur per week aan besteedt, het grootst. Bij de mantelzorg doen juist veel mensen dat meer dan 10 uur per week.

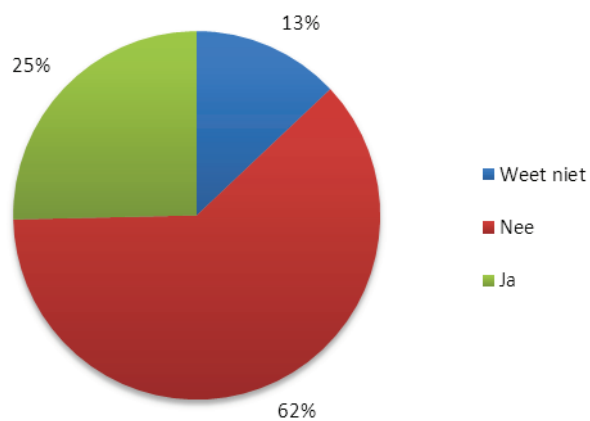
Figuur 13: Percentage bijstandsgerechtigde respondenten dat minimaal op één manier participeert, naar soort en tijds categorie.

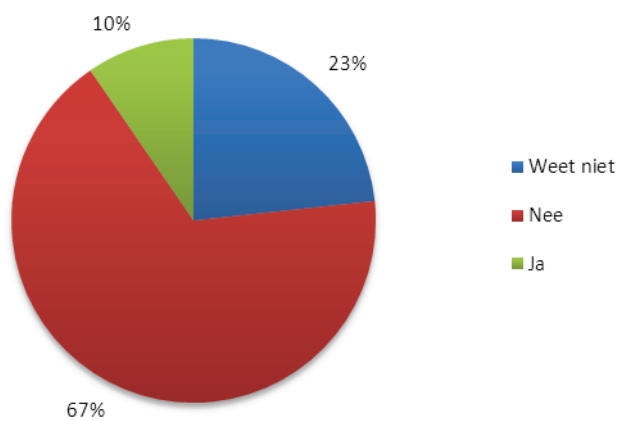
4.3 Willen mensen die al actief zijn, nog meer participeren?

Aan de groep respondenten die aangeeft al maatschappelijk actief te zijn, hebben we gevraagd of ze meer zouden willen doen. De resultaten zien we weergegeven in de figuren 14 (bijstandsgerechtigden) en 15 (controlegroep). Een kwart van de bijstandsgerechtigde respondenten dat al participeert, zou meer willen doen. Voor de niet-bijstandsgerechtigden is dit aandeel met 10 procent duidelijk geringer. Een grotere groep van de niet-bijstandsgerechtigden weet niet of ze nog meer zou willen doen.

Figuur 14: Willen bijstandsgerechtigden die al maatschappelijk actief zijn, nog meer doen?

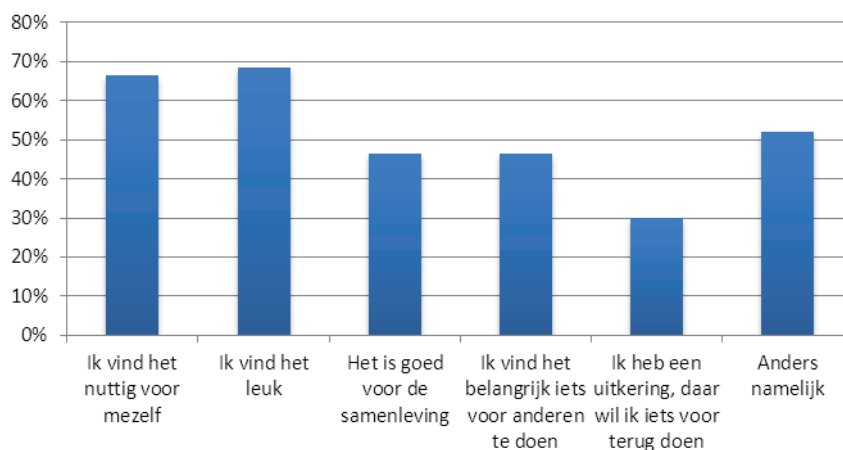
Figuur 15: Willen niet-bijstandsgerechtigden die al maatschappelijk actief zijn, nog meer doen?

4.4 Als mensen (nog) meer willen doen, wat is daarvan de reden?

In totaal zijn er zesenvijftig bijstandsgerechtigde respondenten die al maatschappelijk actief zijn en die best nog wel wat meer willen doen. Zij hebben hiervoor verschillende redenen opgegeven. Deze zien we terug in figuur 16.

Figuur 16: Redenen van bijstandsgerechtigde respondenten die al maatschappelijk actief zijn om nog meer te gaan doen.

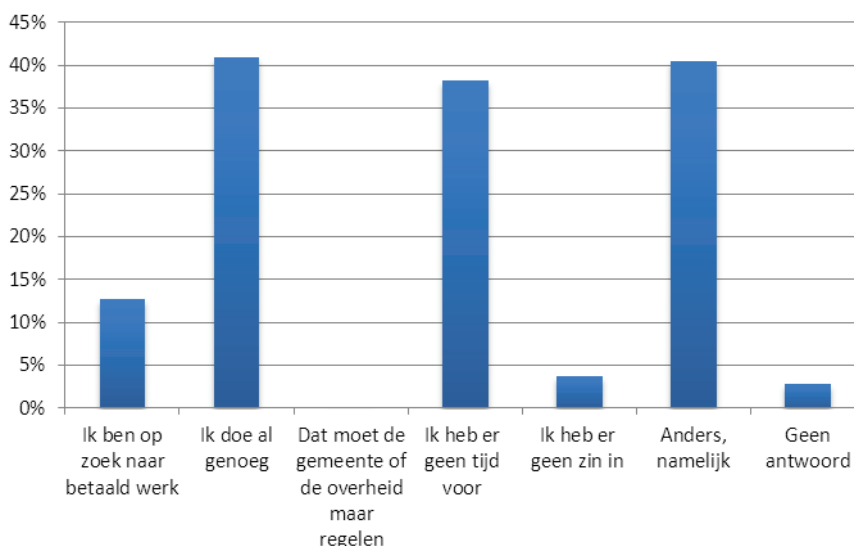
De belangrijkste reden om meer te gaan doen is dat de respondenten het leuk vinden. Ook vinden veel respondenten het nuttig voor zichzelf. Bijna de helft van de respondenten geeft aan dat ze meer willen doen omdat ze het goed voor de samenleving vinden of dat ze het belangrijk vinden om iets voor anderen te doen.

Andere vaker genoemde redenen (anders, namelijk...) zijn: het hebben van een tijdsbesteding of het opdoen van werkervaring.

4.5 Welke redenen hebben mensen die al maatschappelijk actief zijn om niet (nog) meer te doen?

Er zijn in totaal 136 bijstandsgerechtigde respondenten die al wel maatschappelijk actief zijn, maar niet (nog) meer willen doen. Ook zij hebben daar verschillende redenen voor. Deze redenen vinden we terug in figuur 17.

Figuur 17: Redenen van bijstandsgerechtigde respondenten die al maatschappelijk actief zijn om niet meer te gaan doen.

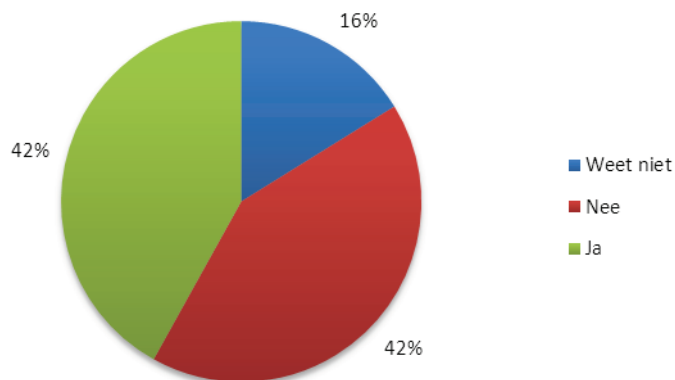

De respondenten vinden in ieder geval niet dat de overheid of gemeente het werk dat nu door vrijwilligers wordt gedaan, op zich zou moeten nemen. Ook motivatie is niet het probleem: slechts 4 procent geeft aan dat ze geen zin hebben om maatschappelijk te worden. Voor de meeste mensen geldt dat ze er geen, of te weinig tijd voor hebben, of dat ze vinden dat ze al genoeg doen. In de categorie 'anders, namelijk...' worden vooral redenen genoemd die te maken hebben met de gezondheid: mensen zijn niet in staat om meer te doen.

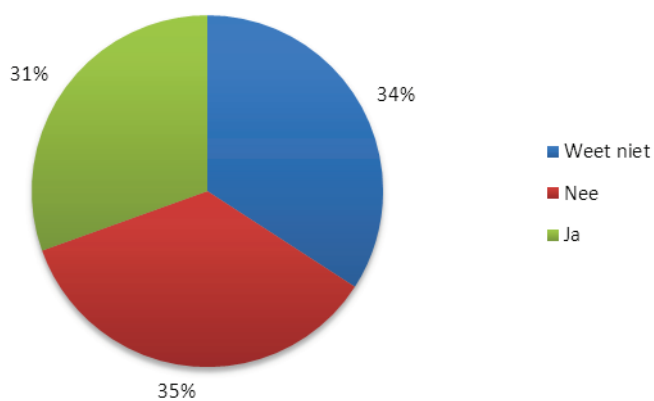
4.6 Willen mensen die nog niet maatschappelijk actief zijn, dit in de toekomst mogelijk wel worden?

Aan de respondenten die nog niet maatschappelijk actief zijn, hebben we gevraagd of ze dat in de toekomst wel zouden willen worden. De resultaten hebben we weergegeven in figuur 18 (bijstandsgerechtigden) en in figuur 19 (niet-bijstandsgerechtigden). Tweeënveertig procent van de bijstandsgerechtigden geeft aan dat ze wel maatschappelijk zouden willen participeren. Voor de niet-bijstandsgerechtigden is dit eenendertig procent.

Figuur 18 Willen bijstandsgerechtigden die nog niet maatschappelijk participeren, dit in de toekomst mogelijk wel?

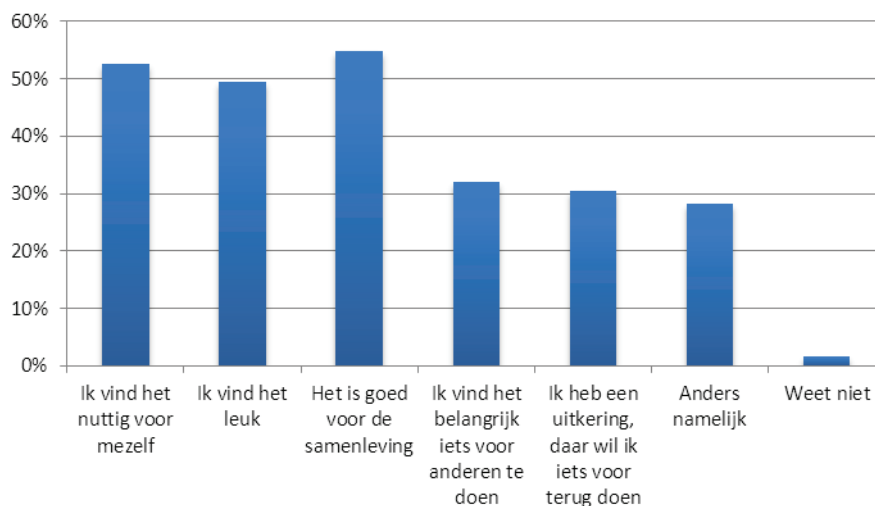
Figuur 19 Willen niet-bijstandsgerechtigden die nog niet maatschappelijk participeren, dit in de toekomst mogelijk wel?

4.7 Waarom willen mensen in de toekomst wel maatschappelijk actief worden?

In figuur 20 hebben we de motieven weergegeven van bijstandsgerechtigden die nog niet maatschappelijk actief zijn, maar dat in de toekomst wel willen. In totaal gaat het hier om negenzeventig respondenten.

Figuur 20: Redenen van bijstandsgerechtigde respondenten om maatschappelijk actief te worden.

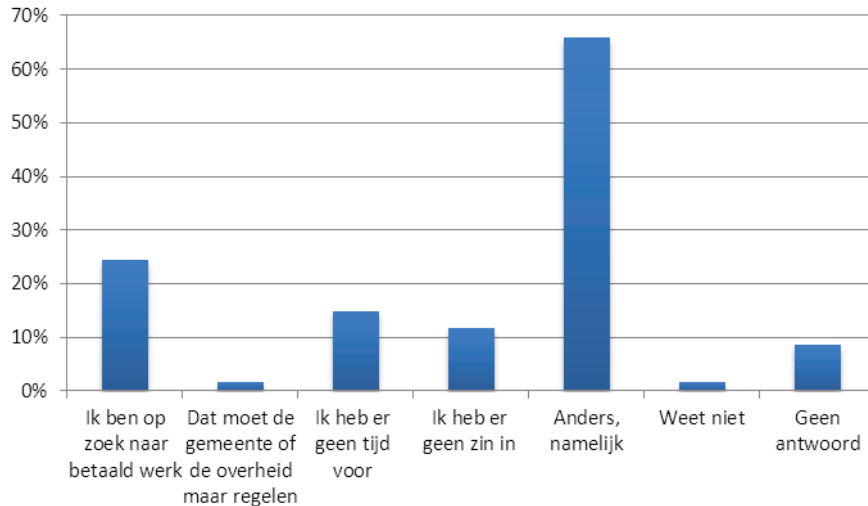

Bijstandsgerechtigden lijkt het vooral leuk, nuttig voor zichzelf en goed voor de samenleving om in de toekomst maatschappelijk actief te worden. Andere veel genoemde redenen (anders, namelijk...) zijn de mogelijkheid om sociale contacten op te bouwen en het voorzien in een tijdsbesteding.

4.8 Redenen om niet maatschappelijk actief te worden.

In figuur 21 hebben we de redenen weergegeven van bijstandsgerechtigden om niet te participeren. Deze mensen zijn dus niet maatschappelijk actief en voelen daar ook niet veel voor. Het gaat hier om in totaal negenzeventig respondenten.

Figuur 21: Redenen van bijstandsgerechtigde respondenten om niet te participeren.

Wat meteen opvalt, is de grote hoeveelheid respondenten die aangeven andere redenen te hebben dan de aangeboden keuzemogelijkheden. Dit zijn bijna allemaal mensen die zeggen gezondheidsproblemen te hebben, waardoor ze niet kunnen participeren.

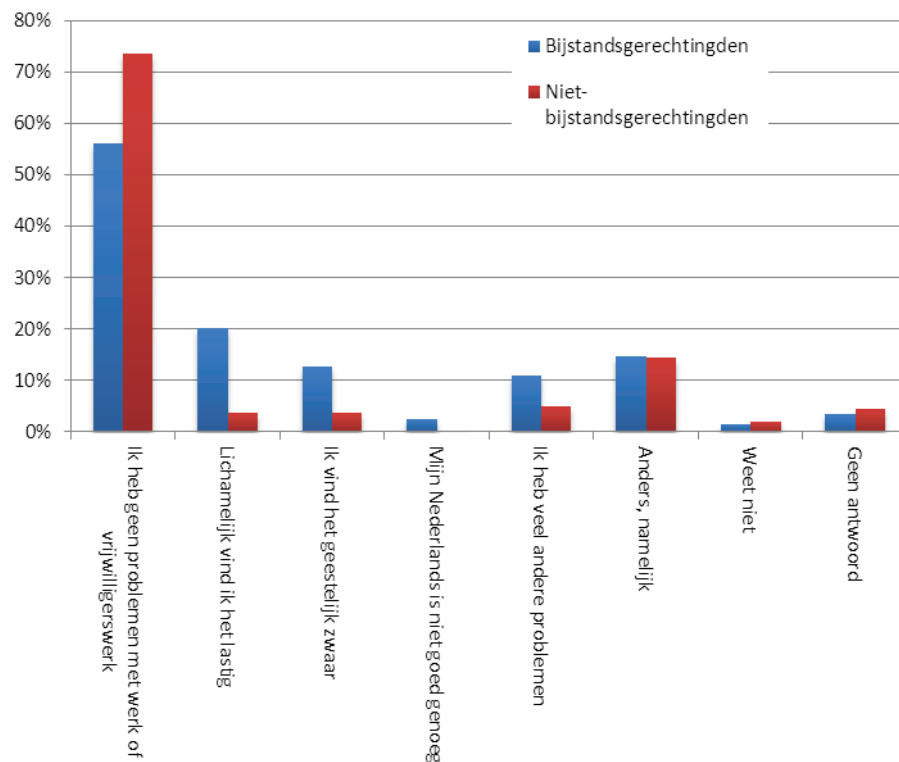
Iets minder dan een kwart van de respondenten is op zoek naar betaald werk en wil zich daarom niet bezighouden met vrijwilligerswerk of andere vormen van participatie. Er is maar één respondent die vindt dat de overheid of de gemeente het (werk dat nu wordt gedaan door vrijwilligers) maar moet regelen.

4.9 Wat zijn eventuele hindernissen bij het maatschappelijk actief zijn?

Ruim de helft van de bijstandsgerechtigden, zesenvijftig procent, heeft geen problemen met werk of maatschappelijke participatie. Aan diegenen die daar wel moeite mee hebben, hebben we gevraagd wat de reden daarvan is. Die redenen hebben we samengevat in figuur 22.

Wij verwachtten vooraf dat meer bijstandsgerechtigden problemen zouden hebben met werk of participatie dan niet-bijstandsgerechtigden. Dat is ook zo. Zoals in de vorige onderdelen ook al naar voren kwam, worden problemen met de gezondheid het vaakst genoemd. Twintig procent van de bijstandsgerechtigden heeft het daar moeilijk mee, dertien procent zegt geestelijke beperkingen te ervaren. Drie procent zegt het Nederlands onvoldoende te beheersen.

Figuur 22: Problemen met werk of maatschappelijke participatie.

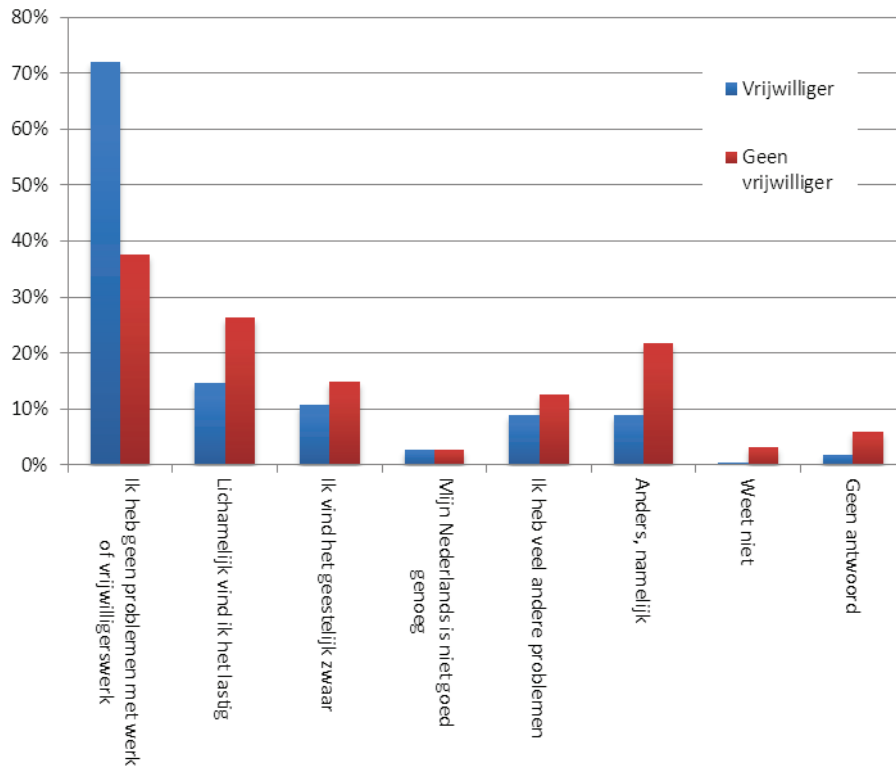

Overige problemen met werk of maatschappelijke participatie die mensen hebben aangegeven bij 'anders, namelijk...' zijn vooral variaties op het thema gezondheid. Ook geven sommige respondenten aan dat ze vinden dat vrijwilligerswerk betaald zou moeten worden; deze groep zegt niet te willen werken als er niets tegenover staat. Verder zijn er respondenten die aangeven het te druk te hebben met het gezin of met andere zaken om daarnaast nog iets anders te kunnen doen.

In figuur 23 hebben we de groep bijstandsgerechtigden die aangeeft problemen te hebben met werk of maatschappelijke participatie, onderverdeeld in een groep die ondanks die problemen toch maatschappelijk is en een groep die dat nog niet is.

Figuur 23: Problemen met werk of maatschappelijke participatie van bijstandsgerechtigden.

Van de groep bijstandsgerechtigden die al actief is, geeft 72 procent aan geen problemen te hebben met werk of maatschappelijke participatie. Dat betekent dat 28 procent van de mensen die al actief zijn, toch belemmeringen ervaart bij het doen van bijvoorbeeld vrijwilligerswerk.

Aan de andere kant is er een groep die geen problemen heeft met werk of participatie (38 procent), maar nog niet actief is. Dit zijn dus eigenlijk respondenten die met een goed aanbod mogelijksterwijs meteen zouden kunnen beginnen met maatschappelijke participatie.

Daarnaast zijn er dus ook respondenten die ondanks het feit dat ze wel problemen ervaren, toch maatschappelijk actief zijn. Dit geeft hoop voor andere mensen die dit eigenlijk ook wel willen doen, maar op dit moment worden tegengehouden door hun gezondheid of door andere problemen. Een goed aanbod op maat is wellicht een goede strategie om deze mensen ook te laten participeren.

BASIS VOOR BELEID

BEZOEKADRES
Eendrachtskade ZZ 2
9726 CW Groningen

POSTADRES
Postbus 1125
9701 BC Groningen

T (050) 367 56 30
F (050) 367 56 33
E info@os.groningen.nl
I www.os-groningen.nl